

Jan Štifter

Café Groll

VYŠEHRAĐ

Café Groll

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Jan Štifter
Café Groll – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Jan
Štifter
Café Groll

Jan
Štifter

Café Groll

VYŠEHRAD

Evě

Stáli jsme proti sobě a mlčeli. „Líbím se vám,“ řekla a já zkřížil ruce před svým rozkrokem. Pak jsme dlouho mlčeli, věděl jsem, že by stačil jemný náznak a byli bychom spolu jako jeden, čekala na to, já jsem pořád neříkal nic, lehla si na hladinu a nechala si natéct vodu do uší, takže i kdybych něco pronesl, nebyla by mě slyšela, ale já se rozhodl mlčet. Potopila se celá, chvíli jsem pátral, kudy proplouvá, jen jsem tušil, že se přibližuje ke mně. Spatřil jsem ji pod hladinou, přímo proti mně, vynořila se k rychlému nádechu a znovu se potopila, otevřela oči a přes zakalenou vodu hleděla na mé béžové spodní prádlo, dotkla se mě nosem a já ji nechal, protože dlouho pod vodou nevydrží, bude se muset znovu nadechnout.

Rudolf Slíva, 1949

I.

Sedím na pavlači našeho domu a kouřím už pátou cigaretu. Trochu sem táhne, okna už dávno netěsní, ale venku je ještě docela příjemně. Poslední paprsky slunce, které se už ztratilo za střechami sousedních činžáků, objaly altán na konci zahrady a já přes dvoje dveře slyším z kuchyně manželku, jak přerovnává hrníčky v kredenci. Dělá to každý měsíc zhruba ve stejnou dobu, každý hrnek vezme do ruky a opatrně ho otře, aby všechno zůstalo čisté.

Včera se pustila do úklidu půdy, kde po celý náš společný život jen vršíme nepotřebné harampádí. Prý to už takhle dál nejde a je potřeba věci protřídit, ideálně vyhodit. V koutě, kde se válejí zbytky rozbitých kachlů z kamen, našla pár krabic s papíry, které jsem tam kdysi uložil v domnění, že se k nim ještě někdy vrátím, ale pak je překryly další věci a pod nánosem krámů jako by se vytratily i vzpomínky. Kdyby se žena neobjevila ve dveřích s nožikem, kterým rozřízla tenký provázek, a kdyby na ni nevykoukly staré fotky

dam a dívek, které jsem kdysi všechny znal, asi bych na ty holky časem úplně zapomněl.

Bydlíme v Riegrově ulici v Českých Budějovicích, v domě, který koupil manželčin otec, lékárník od Bílého anděla na náměstí. Přímo vedle nás je stará továrna na klobouky, postavená ve dvacátých letech Václavem Požárkem. Je fajn chlap, jen trochu naivní; pořád věřil, že mu fabriku neseberou, ale minulý týden dostal z výboru nařízení, aby vyklidil provozní místnosti a předal je národnímu podniku Motor – Union. Dějiny semlely Požárka a nakonec možná sežerou i nás. A tak moje krásná žena přesvědčila sebe samu, že kdyby se něco stalo, chce odtud odejít s uklizenou půdou. A proto tam teď štrachá, hledá, třídí a vyhazuje. Trochu si myslím, že ji ta půda vrací do časů, kdy všechno bylo ještě aspoň trochu normální. Prý jsme na začátku nové etapy lidstva, dozvídám se denně z novin, a tak snad i ty šlapky, o kterých budu vyprávět, mají v Československu zakládat družstva.

Holky zahrabané na půdě ve starých papírech a fotkách byly moje. Růžena, Fanča, Milena, Rozára, asi bych je všechny dokázal pojmenovat i bez karet, které obsahují víc než jejich jméno. Sedím teď s nimi na pavlači, kouřím, oči mi od papírů odbíhají na konec zahrady k altánu, který už se ponořil do šera, za chvíli si tady budu muset rozsvítit. Jak se jmenovala tahle... Kdybych k ní přiřadil složku, věděl bych to hned, ale musím ještě trochu potrénovat paměť, v mém věku je

to už potřeba. Pepina! Tohle byla přece Pepina z Krajské ulice.

Ty holky byly moje pacientky. Chodily ke mně na kontrolu a já docházel k nim. Občas některou z nich potkám na ulici, jsou to už staré báby, kolem nich běhají vnoučata. Bába uctivě pozdraví a věří, že na ni nevykřiknu: „Že ty seš ta Frantína z Café Groll, za kterou jezdili chlapi až z Vídně!“ Tahle Frantína bydlí kousek od nás za rohem, vídám ji nejčastěji.

Některé věci se nesmažou, ani kdybyste je schovali do nejčernějšího kouta naší půdy. A i když je spálíte, stejně zůstávají uložené v hlavě. Zmizí až s námi. Až tady jednou nebudeme.

II.

Většina lidí prožívá své stárnutí přes děti. Bývají tím otravní, jsou nervózní, že to jde do první třídy – jak se to stalo, že už maturuje – moje dítě už má dítě? Tohle jsme s Libuškou nikdy řešit nemuseli, protože nám pánbůh dítě nedal. Své stárnutí si uvědomuji přes náš dům, narodil jsem se roku 1888, kdy ten barák postavili, ale nikomu to neříkám, nechci být otravný jako lidé, kterým se rozmnožení podařilo. Pozoruji, jak se nám odlupuje omítka na fasádě, jak se pomalu drolí malé římsy a kuželky pod parapetem, jak špatně už se zavírají okna, dům dosluhuje... ale přesto věřím, že ho po nás jednou někdy někdo opraví, že mu zase dodá lesku, který si zaslouží, protože domy se opravovat dají, to jen my jsme odsouzeni k zániku.

Zleva vedle nás ještě před pár lety bydlela německá rodina, vlastnili jsme totožné, jen zrcadlově obrácené baráky postavené podle jednoho projektu. Němce vyhnali, a s lidmi, kteří přišli po nich, si už přes zídku nepovídám. Stejně na zahradu moc nechodí, jen je občas vidím z pavlače, když tu sedím na rozvrzané

židli a něco si čtu. Nebývám tu sám, věřím, že tady se mnou někdy sedává manželčin otec, který tenhle dvoubytový činžák miloval, nebo stará paní Hamtáková, která tu žila ještě před nimi, všichni to tu museli mít rádi, a to se pak těžko odchází. Teď bych klidně uvěřil, že si tu vedle mě posedaly všechny ty Růženy, Fanči, Mileny a Rozáry, které neměly to štěstí, aby se z nich staly staré báby, a v nebi dostaly úkol dál rozveselovat chlapy, protože k tomu byly stvořené.

Poznal jsem je na konci léta 1920. Bylo krátce po válce, tenkrát se jí říkalo velká, protože nikdo nevěřil, že by mohla přijít ještě nějaká větší. Bydlel jsem v chalupě u rodičů v Římově a dostal psaní z Budějovic, že hledají doktora, který by držel dohled nad herečkami zdejšího divadla a ženami lehčích mravů. Maminka prohlásila, že mě nedala studovat proto, abych se staral o kurvy, a tatínek se smál a říkal, že budu nejšťastnější chlap na světě, protože uvidím tolik dámských přirození, kolik ani pan farář nemá ve štosu u vstupu do kostela svatých obrázků. A Římov je poutní místo, takže se tisknou ve velkém.

Já se těšil. A tak jsem tu práci vzal.

V Budějčích fungovalo osm nevěstinců. Dva z nich se vydávaly za kavárny. Café Tripolis Marie Machaté, kterou pak vystřídala Marie Taliánová ve Svato-trojické ulici, a Café Groll madam Vlasty Holubové v Kasárenské. Zatímco na konci devatenáctého století se nevěstince ještě nacházely kolem středu města, tenkrát se přesunuly do nově vystavěných ulic

na Pražském a Lineckém Předměstí. Počet dam byl různý, od jedné, dvou, maximálně sedm. Všechny byly svobodné, všechny katoličky a do jedné bravurně ovládaly němčinu.

Tehdy jsem Libušku ještě neznal. Potkali jsme se až v roce 1935, kdy jsem na holky už dávno nedohlížel, a protože mě lékaři z nemocnice nechtěli přijmout mezi sebe, nad doktorem prostitutek ohrnovali nos, začal jsem se věnovat hlavně malování. To byla druhá věc, která mě odmala fascinovala – nejen lidské tělo a lékařské knihy, ale zachycování okamžiku uhlem, tužkou nebo tuší. Znamenalo to pro mě menší příjmy, ale zase mi to do cesty přivedlo Libušku, jejíž otec ji chtěl nechat portrétovat, ale jako lékárník nedokázal zaplatit nejlepší budějovické malíře, a tak se náhodou dostal ke mně. A ta třicetiletá osamělá učitelka z mateřské školy se se mnou už na druhém sezení milovala tak vášnivě, že jsem se rozhodl, že ji nepustím. Třebaže jsem o sedmnáct let starší než ona.

Měl jsem za to, že jsem jí o Grollu nebo Tripolisu říkal. Teď, když mi nesla svazek papírů s fotkami, mi ale připadalo, jako bych před ní skrýval tajemství. Možná totiž nešla rovnou za mnou, ale četla si v nich, listovala... a narazila na nejtlustší spis, kam jsem si zakládal nejvíc svých amatérských kreseb. Na složku Anny Václavíkové.